

Examenul de bacalaureat 2016
Proba E - b)

Proba scrisă
Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

MODEL

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd értelmezze körülbelül két oldalnyi összefüggő szövegben a megadott szempontok alapján!

Ady Endre: Nézz, Drágám, kincseimre

Nézz, Drágám, kincseimre,
Lázáros szomorú nincseimre,
Nézz egy hű, igaz élet sorsára
S őszülő tincseimre.

Ha te nem jöttél vóna,
Ma már tán panaszló szám se szólna
S gúnyolói hívő életeknek
Raknak a koporsóba.

Nem mentem erre-arra,
Búsan büszke voltam a magyarra
S ezért is, hajh, sokszor kerültem
Sok hajhra, jajra, bajra.

Nézz, Drágám, rám szeretve,
Téged taláلتalak menekedve
S ha van még kedv ez aljas világban:
Te vagy a szívem kedve.

Jó voltam szerelemben:
Egy Isten sem gondolhatná szebben,
Ahogy én gyermekül elgondoltam
S nézz lázban, vérben, sebben.

Nézz, Drágám, kincseimre,
Lázáros, szomorú nincseimre
S legyenek neked sötétek, ifjak:
Őszülő tincseimre.

a. a vershelyzet és a versbeszéd jellemzői	5 pont
b. a költemény szerkezeti sajátosságai	5 pont
c. a motívumok jelentésképző szerepe	5 pont
d. a vers zeneiségének jellemzői	5 pont

A költemény értelmezésének megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyesírás, helyes fogalom- és nyelvhasználat. **10 pont**

Megjegyzés: A szövegalkotásban a szempontok sorrendjének a betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Az emberi nyelv kreativitása leginkább abban mutatkozik meg, hogy a beszélő a kommunikáció folyamán képes olyan mondatokat, mondatsorokat alkotni és megérteni, amelyeket előtte soha senki nem fogalmazott meg. Ezek nagy része a beszéd közben alakul ki, tehát nem tervezhető, hanem alkalomszerű, főleg a beszédhelyzettől, valamint a kommunikációs folyamatban részt vevők személyiségétől, így alkotóképességétől is függ. A beszéd egy másik, legalább annyira fontos részét azonban előre látható, és az adott helyzetben rutinszerűen, automatikusan ismételhető, két vagy több szóból álló és többé-kevésbé kötött szókapcsolatok alkotják. Ezek tehát

olyan, már a gyermekkorban a gondolkodásba és a beszédbe beépülő állandó szókapcsolatok, melyeknek szerepe elsősorban képzetkeltő jellegű, a közlés során nem mi alkotjuk meg őket, hanem – szinte előre gyártott elemekként, szokványos szókapcsolatokként – már készen jelennek meg tudatunkban, azaz nem produkáljuk, hanem reprodukáljuk őket.

A szókapcsolatokat alkotó építőelemek, a szavak – figyelembe véve az adott nyelv nyelvtani és logikai szabályait – elméletileg végtelen sok módon és formában léphetnek egymással kapcsolatba.

E megfigyelésből kiindulva – és a teljesség igénye nélkül – egy nyelvben megkülönböztetjük a teljesen alkalmyszerű és végtelen számú szabad szókapcsolatokat, valamint a szerkezetileg és jelentéstanilag teljesen kötött, csak globálisan értelmezhető, erős metaforikus értékkel és nyelvi hagyományokkal bíró, közkeletű állandósult szókapcsolatokat az alábbi néhány gyakori típussal és hagyományos elnevezéssel: szólások (kivágja a rezet); szóláshasonlatok (szegény, mint a templom egere); az általános érvényűség igényével használt, életbölcsest megfogalmazó, mondatértékű közmondások, szállóigék, bölcs mondások, idézetek (Lassan járj, tovább érsz. Ki korán kel, aranyat lel. Nyelvében él a nemzet. Ha rövid a kardod, toldd meg egy lépéssel!).

(Nyelvőr)

- a. Milyen kommunikációs funkció érvényesül a szövegben? Válaszát indokolja! **4 pont**
- b. Emeljen ki három különböző nyelvtani kapcsolóelemet a szövegből! **6 pont**
- c. Nevezze meg a szöveg alapján az állandósult szókapcsolatok típusait! **5 pont**
- d. Érveljen 10-15 mondatban a következő közmondás igazságtartalma mellett: **Ki korán kel, aranyat lel.** **10 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben a következő címmel: **Műnemek keveredése a balladában** (pl. Arany János: *Ágnes asszony*, Szondi két apródja, V. László – vagy más olvasott ballada)!

Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve a következő szempontokat:

- a. epikus elemek a balladában (pl. történet, szereplők) **5 pont**
- b. drámai elemek a balladában (pl. jelenetezés, tragikum) **5 pont**
- c. líraiság a balladában (pl. metaforikusság, érzelmkifejezés) **5 pont**
- d. a hősök sorsának példázatosága (pl. helytállás, hősiesség) **5 pont**